

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 21.

V Ljubljani, 25. velikega travna 1906.

XLVI. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Francišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/3 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštne 6 K.

Vseblina: O Binkoštih v Šoštanj. — Izjava. — Učiteljevo delovanje izven šole. — Naš denarni zavod. — Oblast — učitelj. — Šola in birokratizem. — O času šolskega pouka. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Inserati.

O Binkoštih v Šoštanj.

Izjava.

Učiteljstvo konjiškega okraja nam je poslalo to-le izjavo:

Spodnještajersko učiteljstvo bo volilo v državni zbor dne 29. t. m. tovariša

Vekoslava Strmška,
nadučitelja v Medvedovem selu (Št. Peter).

Korošca ne maramo!

Naš kandidat je tovariš

Vekoslav Strmšek.

Učiteljstvo, na boj za zmago našega kandidata!

Učiteljevo delovanje izven šole.

Došlo nam je več referatov o tem poglavju. Izkušali bomo vse objaviti, da vidimo učiteljevo delo izven šole od vseh strani. Današnji članek naj bo nekak preludij h glavnemu »poročilu tovariša Strmška ob »Zavezini« skupščini. Članke objavljamo po redu, kakor so nam došli.

I.

Poročilo na glavnem zboru učiteljskega društva ljubljanske okolice dne 10. maja 1906. —

Poročevalec: nadučitelj Janko Zirovnik.*)

O veljavi učiteljskega stanu se je že mnogo govorilo in še več pisalo. Sploh se sme reči, da brez tega stanu danes človeška družba skoraj ne more izhajati. Resnica je, da ta stan največ pomaga človeku staviti »sreče dom«

*) Prijavljamo ta referat, da svet vidi, kako resne namene imamo učitelji, svoj ubogi narod povzdigniti. Na drugi strani pa svet tudi lahko vidi, da imajo tisti ljudje, ki pišejo »Slovenca« in »Domoljuba«, ravno nasprotno namene. Najrajši bi ljudstvo obdržali v nevednosti, uboštvi in odvisnosti. Zato so se pa v obeh listih prav nesramno zaleteli v tovariša Zirovnika ravno zaradi tega poročila. Pa ga ne dosežejo! —

Uredn.

na tem svetu, drugi stahovi pa s svojim delovanjem večinoma le varujejo ta »sreče dom« pred sovražnimi silami.

Kaj je dražje človeku na tem božjem svetu, kakor njegov pomlajeni »jaz« — njegovo dete?! Toda to dete človek ne more popolnoma sam vzgojevati nekaj zato, ker tega ni zmožen, nekaj pa, ker nima za to potrebnega časa, ko se mora boriti za vsakdanji kruh.

Zato si išče odgojitelja-učitelja, ki naj mu njegov biser tako obrusi, da se bo svetil med drugimi biseri. In čim zmožnejši je ta odgojitelj-učitelj, tembolj se bo svetil ta biser, ta »jaz« — to nad vse ljubljeno dete.

Tako ljubezen do svojega otroka »občuti« vsak pravilno razviti prostak in vsak imenitnik. A zaveda se pa iz te ljubezni izvirajoče dolžnosti ne vsak imenitnik, še manj pa vsak prostak. Zato pa dandanes vsa obsežna omika ni še privedla splošno ljudi do tega, da bi spoznali velik pomen dobrih učiteljev, ki so gotovo važen faktor pri izboljšanju socialnih razmer.

Učitelji - odgojitelji, ki se zavedajo svoje lepe, četrudi jako težavne naloge in store v polni meri svojo dolžnost, grade res temelj, na katerega more narod staviti svoje »sreče dom« — A učitelji so ljudje. Vsak človek pa toliko lažje in s toliko večjo vnemo izpolnuje svoje dolžnosti, kolikor bolje je sam vzgojen in kolikor bolj ima zagotovljene svoje življenske potrebe. Zato pa ravno učitelji morajo imeti temeljito stanovsko izobrazbo in dovolj materialnih sredstev, da se brez posebnih skrbi za potrebni vsakdanji kruhek lahko popolnoma posvete svojemu vzvišenemu poklicu.

Te resnice današnja človeška družba še ne uvideva popolnoma, a jo bo morala s časom uvaževati, če bo hotela sebi in svojim potomcem zagotoviti jasno bodočnost. Če človeška družba dan za dnem več zahteva od učitelja - vzgojitelja, ga mora tudi temu primerno plačati.

Učitelj, ki po današnjih predpisih stori v šoli svojo dolžnost, stori že jako veliko za blaginjo svojega naroda. V normalnih razmerah se od učitelja ne more in ne sme več zahtevati, kakor da stori svojo dolžnost v šoli. Dognano pa je, da se z mladino do 14. leta ne da Bog ve kaj doseči, ker je ta mladina še premalo razvita in še preveč navezana

na dom in na svojo domačo družbo. Vpliv šole na to mladino je sicer velik, a odločilen pa ni. V dobi do 14. leta daje šola mladini skoraj samo temeljne nauke v branju, pisanju, računanju i t. d. Te nauke bi bilo treba poglobiti in razširiti v dobi od 14. — 18. leta, zakaj če se ne poglobé, se kaj radi izkadé. To uči vsakdanja izkušnja. Izkušnja pa tudi uči, da je mladina ravno v dobi od 14. — 18. leta že jako pristopna splošnim naukom, rekel bi svetu, in ni več tako vezana na dom in na domačo družbo, kakor pa do 14. leta.

Iz tega sledi, da je mladina v dobi od 14. — 18. leta še bolj potrebna pouka in nekakega vodstva nego v dobi do 14. leta.

Srednje šole dajo v tej dobi mladini pač lahko precej pouka. A ta pouk naj bo primeren živahnemu mladinskemu temperamentu te dobe, ne pa suhoparen. Te srednje šole bi pa ne smele skrbeti le za pouk, nego prav veliko tudi za primerno odgojo, da ne bo odgoja odvisna samo od osebnega razpoloženja učitelja - razrednika.

Na tej podlagi pouka in vzgoje bi se ravno na srednjih šolah dalo jako veliko doseči v trajen prid človeške družbe, zakaj nepobitna resnica je, da samo znanje brez dobre vzgoje — brez srca — človeka nikdar ne more osrečiti! —

A koliko mladih ljudi pa je tako srečnih, da dosežejo srednje šole?! — Ogromna večina ostane na kmetiji in pri obrti. Ali naj ta mladina v svoji najživahnejši dobi, ko bi si ravno imela razviti um in srce ter postavljati obširne temelje svoje bodoče sreče, ostane brez duševnega ognjišča, brez kristalizacijskega jedra?! — Tu je treba prijeti, tu je treba delati, da ta mladina dobi pravo smer za življenje z dobrim poukom in lepim zgledom! — Za obrtnike imamo — četudi ne povsod obrtno-nadaljevalne šole, ki se kaj lepo razvijajo ter store za nje veliko dobrega. Saj so jim obrtni učenci zato tudi hvaležni. A za kmetiško mladino nimamo do danes prav nič. Tu je treba nujne pomoči. In kdo naj da to pomoč, če ne učitelj?! Učitelj sicer ne more Bog ve kaj žrtvovati za svoj narod. Veliko dobrega že stori, če le natanko izpolnjuje svoje stanovske dolžnosti, ki mu časih ne puste prav nič prostega časa. A ker je ravno naš narod silno potreben vsestranske, osobito pa še duševne podpore, zato mora vsak stan delati zanj po svojih močeh in torej — tudi učiteljski. Zato se pa učitelj žrtvuj zanj, kolikor ti dopušča služba in osebna zmožnost, ter mu pomagaj kjer in kolikor moreš. Pomagaš mu lahko pri izobraževalnih in gospodarskih družbah, pomagaš lahko posameznim od slučajja do slučajja. Posebno pa še na deželi zbiraj okolo sebe bolj nadarjene dečke in deklice, osobito take, od katerih je pričakovati, da ostanejo doma. Uči jih vsaj po eno uro na teden — najbolje ob nedeljah in praznikih — petja, deklamovanja, gospodarstva in sploh jim pojasnuj svet ter kaži vzroke uspehov in vzroke neuspehov. Vse nove svetovne dogodke obravnavaj z njimi ter jih primerjaj z morebitnimi podobnimi dogodki v zgodovini in jih tako uvajaj v umnevanje knjig in časnikov. Petje bo blažilo srce ter delalo veselo družbo, deklamacije jim bodo urile spomin, razvezavale jezik ter jim nabavile obile zaklade lepih besedi, gospodarstvo jim bo donášalo gmoten dobiček, zgodovina in svetovni dogodki z njo v primeri jim bo pa bistrila in jačila razum! —

Tako in enako poučevanje je res težko breme, posebno če človek še naleti na tisto črno nehvaležnost, ki je navadno plačilo sveta. A ko boš videl, kako lepo vzhaja po-

stavljene kvas, kako se vedno bolj prijemlje omika in olika nadebudne mladine, tedaj se ti bo širilo srce v sladki zavesti, da si storil veliko dobrega za svoj narod, da si storil več, nego ti vелеva stan. — Poleg tega boš pa užival še vesele ure v krogu svoje lepo izrejene mladine, vesele ure, kakršnih ne moreš doživeti v nobeni drugi in naj si bo še tako odlični družbi. Učitelj, ki bo deloval tako, bo imel veliko zadoščenje, ko bo videl okolo sebe dozorevati resne može jasne uma in pridne žene čiste preteklosti. To mu bo toliko plačilo za njegov trud, kakršnega sploh svet dati ne more. —

Ako pa hoče učitelj, da se bliža kolikor mogoče temu vzvišenemu smotru, tedaj mora biti sam — cel mož. Že v šolah naj si nabira obilo strokovne in svetovne — gospodarske učenosti. Toda pri tej učenosti pa si ne sme zane-mariti srca, ki naj mu vselej plamti žive ljubezni do bližnjega. Življenja naj bo čistega. Kdor je čist, je svoboden in neustrašen! Le značajni ljudje morejo vzgajati značaje! Besede sicer — mičejo, a zgledi pa — vlečejo! Vestno naj izpolnjuje svoje stanovske dolžnosti, a poleg teh pa tudi splošne dolžnosti vrlega moža.

V politiko naj se splošno ali celo agitatorično ne vtika. A kadar je treba, naj se pa potegne za čisto resnico in poštenost ter neustrašeno voli može, ki se tudi zavzemajo zanj.

Učitelju je sploh treba veliko jasnega razuma in pa jako veliko — takta. Pristranosti ne sme poznati, a tudi ne strahu pred zlobnimi in nevoščljivimi ljudmi! Vedno naj ima pred očmi splošni blagor in zanj naj dela z vsemi močmi.

Nikdar naj ne pozabi da nanj gleda veliko oči! Zato naj pa hodi pot resnice in kreposti ne glede na levo ne na desno! Tak učitelj bo veliko koristil svojemu narodu ter mu pomagal do jasnejše bodočnosti.

Dal Bog, da se takih učiteljev našemu ubogemu narodu prav obilo narodi!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca mal. travna 1906 K 67.413.69.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Oblast — učitelj.

Spisal Anton Maslo — Ricmanje.

(Konec.)

Kakor je za dober pristop enim v organsko celoto v izražanje svojih sklepov, misli in primernih čuvstev, tako in v skupni zvezi naj bo drugim. Tak je bil, je in bo šolski zakon, ki kot del najvišjega zakona enako očetovsko po zasluženju skrbi za ene kakor za druge.

Oblastva so po svojih zastopnikih očrtala gotovo — v pravem pomenu besede — kako je postopati v zakonih vsem osigurano in zajamčeno pravico, oziroma dolžnost v prospah in blagor napredka, omike, vzgoje in šole. To se sedaj tudi izpolnjuje, in se bo v kolikor se da v naprej videti, še bolj zavedno, dosledno in natančno — ker v delu je napredek; ljubezen do stvari nam kaže veljavnost oblasti

do učiteljstva, kakor tudi učiteljstva do oblasti, izpolnjevaje to, kar nam je dano od članov v blaginji po vladi, ki jo zastopamo ali ne zastopamo indirektno.

Bodi temu tako ali kako drugače, pravno mnenje se ne more odtegniti po teh načelih in potih ni eni stranki, ker obe skrbita za blaginjo ter popolnjevanje vzgoje, omike in šole, ki je v prvi vrsti podlaga vsem činiteljem za popolnost vsega človeštva in s tem vsega vesoljstva. Vse to je zagotovljeno tudi v šolskih zakonih, po katerih se vse šolstvo hoté ali nehoté pojavlja, razširja ter razvija.

Kakor hitro se v teh zakonih pričinja pritisk ali popustljivost, takoj se opaža, da pri sredini kakor tudi pri njenih članih ni vse v pravem redu. Prvi zakon je oni, ki zagotavlja dobro zvezo med člani in glavo. To bi bil takorekoč naravni zakon, ki mu ne more nihče nasprotovati. Seveda se tudi tukaj dobivajo kakor povsod večkrat izjeme, pa saj vemo, da nobeno pravilo ni brez izjeme.

V prvi vrsti je tedaj učiteljstvu in šolski oblasti na srcu pospeševanje dobrih šolskih zakonov, ki imajo postati meso in kri vsakemu, ter pospeševati s tem blaginjo vseh, s katerimi je priti v dotiko, zaradi tega je članom ter njihovim pokroviteljem dana svoboda, izražati svoje svobodno mnenje, svoje prosto izhajajoče misli. S tem se oblast kakor učiteljstvo popolnjujeta, ker s svobodno voljo takorekoč volita to, kar je za človeštvo neobhodno potrebno. Na tak način nastane lepa organizacija, ki podpira vzgojo in pouk. Izpopolnjuje se ta organizacija s tem, da medsebojno spoznava koristi in potrebe napredujočega učiteljstva. Zakoni se tako izpolnjujejo, da nikakor ne mečejo pohujšanja, škode, ali česarsibodi slabega na nieno stran. Da se to ne dogaja, smo gotovi, ako šolska oblast in učiteljstvo delujeta sporazumno med seboj, si odpirata drug drugemu svoje srce ter izražata svoje misli, ter volita izmed teh najboljše, t. j. najpotrebnejše in zato najkoristnejše.

Sporazumno ustvarjata učiteljstvo in šolska oblast to, kar je mogoče, sklicujeta redna in izredna posvetovanja ter zborovanja, da se v teh dobra stvar bolj krepi, razširja in ukoreninjuje; to, kar je pa slabega, za vse človeštvo uničujočega, omejuje, ovira in odstranjuje.

Učiteljstvo in šolska oblast se vedeta kakor razni člani ene in iste družine. Vse potrebe, pa tudi vsi nasveti od druge strani se v takih skupščinah omenjata, ako je potrebno, se tu pritožuje k bolj umnemu ali mogočnejšemu, da zavladata lepa sloga in blagost v družini omike in vzgoje. Vsa spletkarstva in vsi strankarski prepiri bi tu izostali — ker tudi dobremu družinskemu očetu niso vseč — ter bi se delovalo za blagor in prospeh našega naroda, iz katerega tudi mi poedinci dobivamo potrebne energije za splošno vesoljstvo. Kolikor bolj so v tem smislu delavni člani ene in iste družine, toliko uspešneje se nam pokaže blagor sloge v vsem človeštvu.

Svoje misli, želje ter predloge si izražamo medsebojno zopet v okviru zagotovljenih določil. V teh sklepih se zrcali to, kar je neobhodno potrebno za vzdrževanje reda, med člani ene družine in zagotovi se lepša bodočnost obče priznani vzgoji in omiki, ki je temelj narodom, državam, splošnosti.

V stvarstvu se nam pokaže, ako pazljivo pregledujemo, prečuden red in lepa vzajemnost, ki je sempatja prepletana tudi s čudnimi pojavi, katere lahko prištevamo k nerednostim. Vendar se s tem varamo, zakaj na svetu ni nič nemogočega. Postava je od Boga in z njo glas naroda — glas božji; za-

stopniki in učitelji naroda se imajo bojevati z mnogimi nerednostimi še, ki so na videz malenkostne, a ne tako pogledu učitelja. Ta preiskuje človeško dušo, jo analizuje, izpreminja, bogati in plemeniti, kar je veliko, tu se mu odpre takorekoč pogled v delavnico, kjer pri nerazviti omiki leži vse križem, kakor različna orodja, gradiva itd., manjka pa vsega tega, česar rabi priden in umen gospodar. Ko vzgojitelj z največjo vnemo, zbira za isti čas primerna dela ter jih vrši in spravlja v lepo celoto, se na drugem mestu prikrade kak sovražnik, ki izkuša nadaljne naprave onemogočiti, morda razdreti jih s tem, da zato potrebna važna sredstva odvzame in naredi nadaljno delo neprijetno in nevhvaležno in to pa v škodo vzgojitelju in gojencu. To tudi šolska oblast občuti, ko se posamezen učitelj zateka k nji. Na pomoč mu pridejo vsakršni zakoni, ki jih je le nekaj za tak slučaj uspešnih in ki so tolikanj boljši, čim več je šolska oblast skrbela za mogočnejši stik s svojimi člani. Čim pogostejše so se dogajali taki stiki, tem veljavnejša je vez, ki sklepa z blagim objemom vse učiteljstvo v korist vzgoje in omike. Ta navidezni nered, ki dela preglavico učiteljstvu, zna paralizirati oblast, ki si je vsvesti opazovati pojave, ki zbujejo vendar tak nered. Kdor se bavi s šolskimi zakoni, gleda, da pospešuje pravi stik v naravnem kakor tudi v kulturnem pomenu, četudi se ne more vsemu ustreči. Kakor učiteljstvo, ki pride v ozek stik z oblastjo, tako tudi oblast, ko varuje zakone, delujeta v obči blagor, četudi se na eni kakor drugi strani pokažejo kake nerednosti, ki niso izključene v dosego resnice.

Učitelj in oblast si pripisujeta spoštovanje in veličanstvo, ko se potegujeta in ščitita zakon, a to le v pravnih mejah, dovoljenim nam stvarjem. Člani čutijo v podrejenem dobrem zakonu nepristransko in blago ostrost, oblastvo se pa obenem učvrščuje ter si s tem stavlja svoje zagotovitve. Nasprotno ne zadovoljujejo oblasti prešibki ali popustljivi zakoni ter zbujejo nejevoljo, ker niso dobri. V učiteljstvu in šolskih oblastih je kak nedostatek, ki se pa vendar izpopolnjuje. Ta izpopolnitev se pa menja po duhu časa ter mnogovrstnosti raznih činiteljev, da se more le z bistrim očesom motriti to, kar bi nastalo, ako si učitelj in oblast v najmanjšem nagajata. Potrebne so šolske naredbe, ki se izpolnjujejo, a to nepristransko in s splošno veljavo. V tem pomenu je skrb vseh, da gremo zakonito skupno, nepretržno dalje, da napredujemo v tem, kar pomaga razjasnjevati dobro stvar šolstvu in vzgoji v prospeh.

Šola in birokratizem.

(Dopis s Krasa.)

(Nadaljevanje.)

Kako naj po tem učitelj upošteva pri teh razmerah priznana pedagoška načela pri bralnem pouku v prvi vrsti, ne vem. Prvi in glavni smoter je, vzgoja značajev, ne pa samo puhlo polnjenje glave. Ako že moramo priznati, da moderno šolstvo ne izpolnjuje popolnoma svoje naloge, tedaj priznajmo, da moramo pod vplivom navedenega pedantovskega načrta otroke le obkladati s kolikormožno veliko množino učne snovi. Pri tem, se ve, ni časa za vzgojo srca, za razvijanje estetiškega, moralnega, patrijotiškega čustva.

Če kaže že podrobni načrt za čitanje take hibe, kaj pa je potem šele s slovniškim poukom. To gradivo, ki pa za-

hteva ta načrt od 5. in 6. š. l. dvorazrednic s poldnevnim poukom, bi delalo čast že prvemu letniku na učiteljišču!

Le oglejmo si ga nekoliko podrobneje.

V združenem 3. in 4. š. l. jemljemo sklanjatev samostalnikov, seveda le deloma. V poštev pride edino le sklanjatev moških samostalnikov, eventualno še srednjih. Septembra meseca zahteva podrobni učni načrt prav vso sklanjatev z vsemi izjemami, z vsemi pritklinami v srednjem spolu za 5. in 6. šolsko leto. Na teden pa imamo na razpolabo 2 (reci dve) poluri.

V oktobru pride na vrsto sestava samostalnikov s predlogi, analiza.

November ima glagole po pomenu; dovršni in nedovršni, prehajalni in neprehajalni, brezosebni. Nakloni. Sprega v pogojniku in želelniku. Zdaj pa računajmo nekotkol (Avtentično po načrtu).

1. pol ure splošno o glagolih po pomenu. Seveda vzorni stavki (Koncentracija).
2. pol ure. Ista snov. Natančnejše prehajalni in neprehajalni.
3. pol ure. Povratniki. Seveda ponovitev.
4. pol ure. Brezosebni glagoli in vsa ponovitev. Seveda praktično po berilu i t. d. To se razume samo ob sebi.
5. pol ure. Dovršniki in nedovršniki.
6. pol ure. Vsi nakloni.
7. pol ure. Sprega v pogojniku in želelniku.
8. pol ure. Isto. Ponovitev. Uporabe.

Vivat, crescat et floreat tak načrt, ki tako idealno izpolnjuje svojo nalogo! Kateri c. kr. nadzornik more taki razporedbi kaj očitati? To je priprava seveda po petih ali treh stopnjah, kakor zapovedujejo pri vsevednem okrajnem šolskem svetu.

S tem pa ni še zaključena vrsta!

V enem mesecu, in sicer v decembru, pride na vrsto zopet cel program novosti. Deležniki. Tvorina in trpna oblika. Besedne družine. Slovtvorje: Koren, deblo, obrazila. To je zopet dobesedno navedeno po originalu.

Naj mi pove kdo, po katerih navodilih je vendar to sestavljeno? Kam so šli humanisti, pietisti? Vse je izginilo. Ideje so se razgubile, in šola je glediški oder, saj drugega vendar ne more biti pod danimi okolščinami. Kak interes imej nedolžna mladina za te suhoparnosti? Špecijalno zadnje.

Še bi vam navajal podrobnosti o tem čudežu pedagoške ignorance (pardon za izraz!) — toda boljše je da pogledam še drugam. Čemu naj se mučijo otroci z vso klasifikacijo zavisnikov i dr. takimi neslanostmi. Saj je vendar ljudska šola praktična, naravna, svobodna vzgojevalnica človeškega uma in srca, pa niti telesa ne zanemarjaj. Šola podavaj otrokom nekaj trajnega za življenje. Je li to praktično, je li to trajno, porablivo v poznejšem življenju? Dvomim! Seveda porečejo slovničarji: »S temi pravili, s tem gradivom se uče otroci prav misliti, potem pride šele pravilni govor.«*) Tako? Zgledi, zgledi — ti so, pa ne sama teorija:

Učiteljev govor, njegova izreka, to je polje za vežbanje učenčevih zmožnosti!

Učitelj je živa slovnica, ki oživlja pouk, ga drži v naravnih mejah in mu kaže edino pravo pot s svojim čistim, blagodnečim izrazom brez slovniških kakor tudi logičkih napak.

To je ovira, ki ustavlja naravni tek izobraževanja. Le ena polura naj odpade zaradi praznika ali kaj podobnega, pa je zmešnjava še večja. Gradivo zastaja, in pedanti imajo snov

*) Taka sodba slovničarjev je pravilna in utemeljena! Uredn.

za kritikovanje. Prejšnji načrt je bil slab v vsakem oziru, toda novi mu dela saj v nekaterih delih čast, ker je nastal ponekod tako, da se je prejšnjemu le semtertja nekaj odščipnilo in določilo tja enakovredno krpo.

Prehajam k računstvu.

Urniki določa za 5. šol. leto na dvorazrednici s poldnevnim poukom v ponedeljek, sredo in soboto po eno uro računstva (tri po pol ure za neposredni, tri za posredni pouk, ker hodi 5. šol. l. skupno s 6. v šolo.) Isto je s 6. šol. letom.

Ob torkih je ena ura računstva skupna za oba oddelka.

Načrt za 5. šol. leto predpisuje štiri mesece za vse štiri računske operacije mnogoimenskih števil. To je že več kot dovolj pri uporabi Močnikovih računic. No to, ni posebno duhovito, saj lahko skoro vsa mnogoimenska števila pretvarjamo v desetinska in narobe, kar nam oživi pouk in olajša delo.

Zraven vseh operacij s celimi, desetinskimi in mnogoimenskimi števili pa prihaja vsa geometrija na vrsto skoro. Obseg in površina kvadrata, pravokotnika, poševnokotnih paralelogramov, trikotnikov, trapezov in trapezoidov, mnogokotnikov. Seveda mora učitelj vzeti o kvadratu, pravokotniku do trapeza vse že, v 4. š. l. čeprav tega ni v načrtu, ki začne kar s trapezom v 5. š. l. Logika, kaj ne? O telesih vzame učitelj nolens volens kocko, prizmo in piramido in to ločeno od 6. š. l. samostojno v treh pol urah, ki so mu na razpolago za neposredni pouk. Sicer lahko semtertja odščipne kaj od skupne ure ob torkih, toda le malo si pomaga s tem. (Dalje.)

O času šolskega pouka.

Tovariš Ignacij Šijanec prijavlja v »Domovini« pod gornjim naslovom članek, ki je aktualnega pomena zlasti sedaj, ko se pripravljamo na »Zavezino« zborovanje.

Tovariš Šijanec piše: V članku »Ljudska šola v zvezi s kmetijskim poukom«, ki ga je priobčil g. Michael Starkl v »Domovini« št. 53, so nekatere prav lepe misli, ki bi se dale izvesti v prid kmetijskemu pouku v ljudskih šolah. Prav pravi pisatelj, ko trdi, da manjka kmetu delavnih moči in da je temu kriv zdajšnji učni načrt, četudi deloma. Kar piše o odtujitvi otroka od poljedelskih del, oziroma pri deklicah od gospodinjskih, moramo, žal, pritrditi člankarju. Da bi se temu opomoglo, priporočal bi jaz tudi nekaj, kar bi znalo kmetijskemu stanu jako ugajati.

Uvedel bi se naj pri nas samo dopoldanski pouk. Šola naj bi se pričela zjutraj ob 7. uri in bi trajala do 11., oziroma do 12. ure. Na ta način bi otrok bil dopoldan v šoli, popoldan pa bi lahko opravljal doma lažja dela in s tem pomagal staršem. Delavnih moči nam manjka — zato smo primorani tudi otroke rabiti pri delu. S tem bi se pa otrok bolj priklopil domačim ljudem. Dobil bi večjo ljubezen do svoje rodne hiše in domačije in bi se, lahko rečemo, igranje privadil delu. Sedaj gre otrok itak že okolo 6. do 7. ure z doma. Hodi počasi, stoji tuintam in pohajkuje. Učitelji vemo, da oddaljenejši otroci navadno že po eno in več ur pred začetkom pouka pridejo v šolsko obližje in tam pohajkujejo. Ko se pouk začne, je otrok v šoli, in sicer navadno do 12. ure. Bližnji otrok leti opoldan domov, da v naglici zaužije nekaj malega ter hiti nazaj, hoteč se še nekoliko poigrati s svojimi tovariši, ki zaradi daljave ne morejo domov h kosilu. Taki, ki ne gredo opoldan zaradi daljave domov, pa od pol 12. ali od 12. do 1. ure v slabem vremenu razbijajo po šolskih pro-

storih ali pri lepem vremenu letajo, divjajo okolo šole in po vasi, pohajkujejo in se trgajo. Od 1. do 3. ure so zopet vsi v šoli. Nato gredo domov in pridejo šele proti večeru-domov; zakaj znano je, da otrok navadno še enkrat toliko časa porabi za hojo kot odrasel človek, če ne več, ker rad postoji, se s tovariši spotoma kje poigra itd. Otroka tedaj ni zjutraj od 6. do 5. ure zvečer doma. Na ta način se odtuji domači hiši. Tudi otrok, ki je bližje šole in gre opoldan domov, je doma le opoldan kakih 10 minut in hiti nazaj. Tudi tak otrok ni od 8. ure zjutraj do $\frac{1}{4}$, doma, ker opoldanjih 10 minut ne moremo skoraj računati. To znaša na dan okroglo 8—12 ur.

Ako pa uvedemo samo dopoldanski pouk, bi šel otrok okrog 6. ure z doma, hitel bi v šolo, da ne zamudi, bil bi tam do 12. ure in bi zopet hitel domov, da pride še h kosilu prav. Potem bi otrok ostal doma. Rabil bi za pot v šolo, iz šole in bivanje v šoli na dan 5—7 ur in bi ves popoldan lahko ostal doma. To je razlike 3—5 ur na dan. In to je že nekaj. Sedaj je otrok povprečno 5 ur na dan v šoli, to je na teden $5 \times 5 = 25$, pri uvedbi samo dopoldanskega pouka bi pa ne bilo to treba v vseh razredih, ker bi tudi ob četrtkih bila šola.

Staršem bi bilo s tem veliko pomagano. Pomagano bi pa tudi bilo otrokom, ker bi lahko vsi opoldan, oziroma pol ali vsaj eno uro pozneje dobili toplo kosilce. Oddaljenejši ubožni otroci pa sedaj često niti kruha nimajo opoldne, ker ali ga ne nesejo z doma (dostikrat ga ni pri hiši), ali ga še pred šolo snedo.

Pri vseh slovenskih učiteljskih društvih se razgovarjajo ravno v tem času o takozvanem nerazdeljenem in razdeljenem času pouka. Nerazdeljen je samo dopoldanski pouk, trajajoč po 5 ur dopoldne. seveda s primernimi odmori — razdeljen pa oni, kakor je sedaj uveden, namreč tri ure dopoldne in dve uri popoldne. Kolikor sem do sedaj zvedel, so skoraj povsod za samo dopoldanski pouk.

Naša učiteljska organizacija „Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«, ki šteje skoraj vse slovenskoštajersko, kranjsko, primorsko učiteljstvo svojim članom, bo o tem vprašanju na svoji letošnji skupščini o Binkoštih v Šoštanji obširno razpravljala in, kolikor so nam znane razmere, se bo najbrž vse učiteljstvo izreklo za nerazdeljeni čas pouka.

Občine in krajni šolski sveti itd. pa naj tudi v tem oziru storijo potrebne korake, da se olajša kmetijskemu stanu šolski obisk, da se otroci ne odtujijo preveč domu in da se pridobi več delavnih moči našemu kmetu.

V naše šole nerazdeljen čas pouka, to je samo dopoldanski pouk vsaj čez poletje, če že ne vse leto!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegate za letošnjo glavno skupščino v Šoštanju so prijavila dalje sledeča društva:

XV. Učiteljsko društvo za konjiški okraj. 46. Gospodična Minka Bezljaj, učiteljica, Žiče; 47. Mirko Kožuh, učitelj, Konjice; 48. Anton Brumen, nadučitelj, Čadram. Namestniki: 8. Beno Serajnik, učitelj, Konjice; 9. Janko Časl, šol. vodja, Špitalič; 10. Josip Čuček, učitelj, Prihova.

XVI. Učiteljsko društvo za sežanski okraj. 49. Gospodična Cilka Katnikova, učiteljica, Nabrežina; 50. Anton Berginec, nadučitelj, Sežana; 51. Alojzij Hreščak, učitelj, Lokev; 52. Fran Vendramin, nadučitelj, Dutovlje; 53. Gospodična Balbina Eppichova, učiteljica, Lokev.

XVII. Šmarsko-rogaško učit. društvo. 54. Fran Frinc, učitelj, Šmarje; 55. Josip Purkart, naduč., Zibika; 56. Martin Sotošek, nadučitelj, Žetale; 57. Hinko Šumer, učitelj, Šmarje.

XVIII. Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj. 58. Gospodična Ana Petrovčič, učiteljica, Smlednik; 59. gospodična Janja Miklavčič, učiteljica, Kranj; 60. Josip Križnar, nadučitelj, Št. Jurij; 61. Karel Mahkota, učitelj, Tržič; 62. Vilbald Rus, učitelj, Kranj.

XIX. Učiteljsko društvo za ptujski okraj. 63. Gospodična Micika Duller, učiteljica, Sv. Vid; 64. Anton Pesek, šol. vod., Naraple; 65. Pavel Flere, učitelj, Sv. Marka. 66. Fran Košir, učitelj, Ptuj.

XX. Savinsko učiteljsko društvo. 67. Anton Farčnik, nadučitelj, Polzela; 68. Fran Lorber, nadučitelj, Braslovče.

XXI. Šaleško učiteljsko društvo. 69. Gospodična Zorka Legat, učiteljica, Št. Ilj; 70. Josip Armič, učitelj, Velenje; 71. Ivan Koropec, učitelj, Šoštanj.

XXII. Učiteljsko društvo za goriški okraj. 72. Gospodična Amalija Jelšek, učiteljica, Dornberg; 73. Gospodična Franciška Krajnik, učiteljica, Kanal; 74. Ignacij Križman, nadučitelj, Dornberg. 75. Josip Poberaj, učitelj, Vrata; 76. Alojzij Urbančič, nadučitelj, Miren; 77. Viljem Tomažič, nadučitelj, Lokavec; 78. Jakob Rojc, učitelj, Gradišče.

XXIII. Slovensko učiteljsko društvo za koperski okraj. 79. Gospodična Ernesta Thaller, učiteljica, Ospe; 80. Miroslav Anžlovar, učitelj-voditelj, Boljunec; 81. Fran Waišel, nadučitelj, Hrušica; 82. Egidij Čeh, učitelj-voditelj, Slivje.

XXIV. Litijsko učiteljsko društvo. 83. Fran Kozjak, učitelj, Toplice; 84. Janko Levstik, šol. vodja, Zagorje; 85. Bernard Andoljšek, nadučitelj, Litija; 86. Fortunat Lužar, učitelj, Izlake. Namestnika: 11. Matija Pelko, učitelj, Toplice; 12. Gospodična Dora Dereani, učiteljica, Sv. Gora.

XXV. Okrajno učiteljsko društvo za ormoški okraj. 87. Josip Rajšp, nadučitelj, Ormož; 88. Anton Kosi, učitelj, Središče; 89. Anton Porekar, nadučitelj, Hum. Namestnik: 13. Adolf Rosina, učitelj, Ormož.

XXVI. Ljutomerski učiteljski zbor. 90. Fran Schneider, nadučitelj, Cezanjevci; 91. Karel Mavrič, učitelj, Ljutomer; 92. Alojzij Rajh, učitelj, Sv. Duh-Stara gora; 93. Gospodična Alojzija Gorjak, učiteljica, Ščavniška dolina.

XXVII. Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo. 94. Martin Matko, šolski voditelj, Toplice.

XXVIII. Kozjansko učiteljsko društvo. 95. Val. Pulko, nadučitelj, Dobje; 96. Miloš Germovšek, nadučitelj, Pilštanj.

XXIX. Tolminsko učiteljsko društvo. 97. Josip Prijatelj, nadučitelj, Grahovo; 98. Fran Kašca, nadučitelj, Tolmin.

XXX. Učit. društvo za radovljški okraj. 99. And. Grčar, nadučitelj, Radovljica; 100. Ivan Šega, učitelj, Radovljica; 101. Mihael Salberger, učitelj, Jesenice.

3 društva še niso prijavila delegatov.

Na mnogobrojno in veselo snidenje v Šoštanju!

Vodstvo »Zaveze«.

Odbor „Dežel. slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ je imel dne 29. aprila t. l. svojo drugo sejo. Gosp. predsednik Juraj Režek pozdravi v polnem številu zbrane odbornike ter se spominja s toplimi besedami umrlega tovariša Josipa Travna, ki se je spomnil v svoji oporoki tudi našega društva; zato naj mu bo blag spomin! V znak sožalja so odborniki vstali. — Zaradi pri občenem zborovanju sprejetega predloga, da naj se na deški šoli v Novem mestu nastavijo izprašani učitelji, se sklene takoj pozvedovati pri veščakih, kake korake je storiti in potem vložiti prošnjo na dež. zbor, kadar bo zboroval. — Prošnja, da bi se učiteljstvo brezplačno zdravilo v deželni bolnici, kar je že uvedeno v drugih kronovinah, se bo takoj vložila, ko bo poročevalec doposlal obljubljene date. — Delegatom k »Zavezinemu« zborovanju v Šoštanju so bili izvoljeni tovariši: Bernot Ivan, Furlan Jakob, Likar Janko in Režek Juraj. — Namesto venca tovarišu Travnu se sklene dati 20 K za konvikt. — O novem šolskem učnem redu, kolikor se tiče nam škodljivih določb, bo poročal tov. Janko Likar pri »Ljubljanskem učiteljskem društvu« in potem tudi pri »Zavezinem« zborovanju. Zaradi te točke naj ima odbor še eno sejo pred »Zavezinim« zborovanjem. Neki odbornik

vpraša, kakšno naj bo stališče našega društva nasproti tovarišicam, ker one nastopajo popolnoma le zase in ne z nami. Omenilo se je, da so one delovale popolnoma na svojo roko takrat, ko smo prosili za enako izboljšanje našega in njih gmotnega stanja. Tako ne more več biti. O tem naj se premišljuje; pri prihodnjem občnem zborovanju naj se pa nastopi javno, da se ta zadeva uredi. Ker ni bilo drugih predlogov, je predsednik zaključil sejo.

Pedagoško društvo. Novo izvoljeno vodstvo »Pedagoškega društva« je imelo dne 15. t. m. sejo, v kateri se je odbor sestavil tako-le: Karel Humek, strokovni učitelj, predsednik, Ivan Rupnik, nadučitelj, predsedn. namestnik in tajnik, Pavla Zirerjeva, učiteljica, blagajnica, Flor. Rosman, učitelj, Ana Romihova, učiteljica, Mar. Bavdekova, učiteljica, odborniki.

Postojnsko učiteljsko društvo je imelo svoj redni občni zbor dne 6. maja 1906., ki se ga je udeležilo 34 učiteljev in učiteljic. Zborovanje so počastili s posetom gg. okr. šol. nadzornik I. Thuma, častna člana J. Dimnik in M. Zarnik ter na posebno prošnjo društvenega predsedništva g. Suher, profesor risanja iz Ljubljane. Ob 11. uri otvori g. predsednik Dragotin Česnik občni zbor s presrečnim pozdravom do vseh navzočih ter podeli besedo tajniku g. Rudolfu Horvatu, ki poroča o društvenem delovanju v preteklem letu. Iz njegovega poročila doznamo, da je imelo naše društvo v l. 1905. 1 redni in 1 izredni občni zbor ter 2 odborovi seji. Društvenikov je 57 rednih, 3 častni in 2 podporna. Zaradi prenovljenih pravil se je osnovala v Vipavi podružnica našega društva za vipavski sod. okraj. Podružnični odbor je: predsednik g. A. Skala, tajnica gđc. M. Borštner in blagajnik g. F. Mercina. Društvo je postavilo lansko leto tudi nagrobni spomenik rajnemu učitelju F. Grosu v Matenji vasi. Statistika naročnikov »Zavezinih« listov za postojnski okraj je sledeča: »Popotnika« ima 6 učiteljev, 3 učiteljice, 16 šol in okrajna knjižnica; brez slovenskega pedagoškega lista je torej 26 šol, kar se mora pač javno ožigosati, ker je to vendarle prevelika nemarnost. Na »Učit. Tovariša« je naročenih 30 učiteljev, to je okoli 71% in 12 učiteljic ali 38%, kar je menda tudi premalo. »Zvonček« dobiva od 42 šol le 32. Gosp. tajnik izraža željo, da se to žalostno stanje obrne do prihodnjega leta na bolje. Njegovo poročilo se na to sprejme brez ugovora. — Za njim poroča g. blagajnik A. Skala o društvenem denarnem stanju, ki je prav zadovoljivo, ter se po pregledu računov soglasno odobri. — Za tem nastopi g. učitelj A. Stritar, ki prebere svoj referat o »slikanju v ljudski šoli«. Njegovo poročilo je bilo vzorno in prav praktično sestavljeno, kar je priznal tudi navzoči profesor risanja g. Suher, ki je potem razkazoval mnogo najraznovrstnejših risb ljubljanskih šol ter na podlagi teh razlagal risanje in slikanje po naravi v ljudski šoli. Učiteljsvo je opozoril zlasti na to, da pri slikanju ne napravimo najprej kontur — kakor je bilo doslej vobče navadno — temveč začenjamo vselej v sredi ter nadaljujemo proti robu. Sploh je bilo njegovo predavanje jako temeljito in zanimivo, le žal, da je bil čas tako pičlo odmerjen. — Na to prečita g. nadučitelj Rudolf Horvat svoje poročilo o »razdeljenem in nerazdeljenem času pouka«, ki je vprav sedaj na dnevnem redu. Poroč. priporoča uvedbo nerazdeljenega časa pouka, ker nam nudi ta zlasti sledeče koristi: 1. zdravstvene, 2. pedagoške, 3. gospodarske in 4. etiške. Ker pa smatra večina zborovalcev vso zadevo za prenzrelo, sklene se sklicati še en izreden občni zbor, ki naj se pri njem posvetuje in končno definitivno sklene o tej točki. — Dalje se izvoli na predlog g. Kalana z vzklikom dosedanji odbor, ki je sledeči: predsednik gosp. Dragotin Česnik, podpredsednik g. F. Mercina, tajnik g. Rud. Horvat, njegova namestnica gđc. Marica Dovgan, blagajnik g. A. Skala, pevovodja g. F. Juvanec, njegov namestnik g. F. Verbič. Omenjam, da je hotel g. Horvat izstopiti iz odbora v prilog kateri učiteljici; ker pa na predsednikovo vprašanje navzoče gđc. kolegince niso reflektirale na nobeno odborniško mesto, je ostal stari odbor neizpremenjen. Za delegate so bili na to izvoljeni 4 gg. učitelji in 2 gđc. učiteljici ter 2 namestnika. Pri točki »razno« se oglasi g. nadučitelj Horvat, ki predlaga,

da naj vloži društveno predsedništvo utemeljeno prošnjo na okrajni šolski svet, da bi ta vsem krajnim šolskim svetom ukazal izročiti vsakoletni proračunjeni znesek za šol. knjižnico, tiskovine, papir in tinto šolskim voditeljem, ki naj potem sami nakupijo vse potrebno ter ob sklepu leta predložijo tozadevne potrjene račune. Predlog se soglasno sprejme. Končno še predlaga isti predlagatelj, da izreci občni zbor gospodu tovarišu E. Ganglu za njegovo požrtvovalno in nepristransko urejevanje »U. T.« zahvalo in zaupanje, kar se sprejme z viharnim navdušenjem z vsemi proti enemu učiteljičinemu glasu. Na to se g. predsednik prav topla zahvali poročevalcem zlasti g. profesorju Suherju, ki se ni strašil ne daljne poti in ne stroškov, ter zaključi občni zbor s »Slava«-klici na presvetlega cesarja, čemur se vse zbrano učiteljsvo navdušeno odzove.

Štajersko.

Učit. društvo za ptujski okraj priredi v četrtek dne 7. junija t. l. izlet v Št. Lovrenc na Dr. p. s sledečim vzporedom: I. Ogledovanje novo urejene mlekarne, velike trtnice i. t. d. II. Zborovanje ob 1/2 11. uri dop. v tamošnji šoli: a) Zapisnik. b) Dopisi. c) Razgovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. (Gospode referente prosim, naj pripravijo referate za zborovanje.) č) Slučajnosti. III. Skupni obed — kovert stane 1 K 60 h — ob 1. uri popoldne. IV. Prosta zabava, petje, godba. Kdor se hoče udeležiti obeda in želi brezplačen voz s postaje, naj blagovoli naznaniti šol. vod. v Št. Lovrencu, oz. poslati obednino do 1. junija. Odhod iz Ptuja z vlakom ob 7.22, s kolesi ob 7. uri zjutraj. Spoštovane tovarišice, cenjeni tovariši, ne ostanite doma! Vsi na krov! P. n. podporne in redne člane ter vse šolske prijatelje na ta izlet vljudno vabi

Kopič, preds.

Savinsko učit. društvo je zborovalo dne 3. majnika v Letušu. Udeležba je bila izborna, zakaj zbrali smo se skoro polnoštevilno. Društvo je izgubilo tovariša Pustiška, ki je premeščen v Svetino pri Celju, na novo pa je pristopil društvu g. Gosak iz Št. Jurja. Na občnem zboru je bil izvoljen stari odbor, namreč: predsednik: g. Farčnik; podpredsednik: g. Meglič; tajnik: g. Karničnik in blagajnik: g. Pečar. Blagajnica kaže še precej prebitka. Pogovarjali smo se tudi o razdeljenem in nerazdeljenem pouku. Prišli smo do zaključka, da bi ostal i nadalje razdeljen pouk, le za najhujše vročine naj bi bil pouk nerazdeljen. Predavanje g. Megliča o »delovanju učitelja zunaj šole« je bilo skrbno in marljivo sestavljeno. Predavanju je sledilo burno ploskanje. Zborovanja »Zaveze« se udeleži naše društvo korporativno. Ker smo plačali pokroviteljstvo »Učit. konv.«, smo izvolili v odbor za zgradbo »Učit. konv.« g. R. Vrabla. Prihodnje zborovanje se vrši dne 12. julija na Gomilskem.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo na Ljubnem dne 6. t. m. V svojem nagovoru pozdravi predsednik navzoče zavedno učiteljsvo, ki se ni ustrašilo bolj slabega vremena ter je prihitelo v lepem številu, zlasti pa pozdravlja o Veliki noči na novo v naš kraj došlo gospico Karolino Hinterlechner, a istotako g. M. Sotlarja, oba na Ljubnem. Po prečitaniu in odobrenju zapisnika prejšnjega zborovanja predava gosp. Ivan Klemenčič obširno in jedrnato o temi »Učiteljevo delovanje izven šole«. Sprejele so se tozadevne teze, ki so se poslale vodstvu »Zaveze«. Izmed teh omenjam kratko vsebino. Učitelj bodi tudi izven šole učitelj. — Najrajši naj zahaja med svoje tovariše. — V občevanju z neučitelji bodi vedno previden. — Drži se vedno zakonitih potov! — Opravljaj razven šolskih opravil le taka, ki ugledu ne škodujejo. — Med ljudstvom naj deluje za gospodarske reči, — i. t. d. Glede nerazdeljenega in razdeljenega pouka se je sprejelo: Učiteljsko društvo gornjegrajsko je pri svojem zborovanju dne 6. maja 1906 sklenilo: 1. Mi pripoznavamo v principu higijeniške, pedagoške, socialne in etiške koristi nerazdeljenega časa pouka. 2. Za naš okraj bi bilo primerno, da se nerazdeljen pouk uvede v poletnem tečaju, v pozimskem pa ostani razdeljen. Gleda naj pa se na to, da se pozimi uvede povsod šolarska kuhinja. 3. Ker pri nerazdeljenem času pouka traja ta le

do poldneva in so popoldnevi prosti šole, zato naj odpade oproščanje čez poletje. 4. Pouk v poletnem času traja od 7. do 11., 12., oziroma do 1/2 1. ure. 5. Naj se deluje na to, da se za poizkušnjo uvede tak način pouka za prihodnje šolsko leto. 6. Ker ni dolžnost šole skrbeti samo za duševni razvoj učencem, temveč tudi za pravilni telesni, moramo gledati na to, da se v tem smislu tudi stori vse potrebno in ravno z ozirom na to bi bil nerazdeljen čas pouka največje važnosti. Vsi stavki so se sprejeli soglasno. Glede počitnic v našem okraju bi bilo najbolje, da se uvede enotno, n. pr. od 15. avgusta do 15. oktobra, še boljše pa bi bilo od 1. avgusta do 1. oktobra. Zastopnik učiteljstva pri okr. šol. svetu naj v tem smislu postopa. Nadalje se sklone, da se letos ob priliki uradne skupščine ne vrši koncert za »Uč. konvikt« kakor lani, pač pa naj vsak učitelj našega okraja ob isti priliki da najmanj polno krono v namen naše pokroviteljine za konvikt. Prihodnje zborovanje se vrši dne 28. junija t. l. v Lučah. Od tam se priredi poučno potovanje v Logarsko dolino, oziroma na planine. O Binkoštih gremo vsi v Šoštanj.

Slovenjegraško učiteljsko društvo je zborovalo dne 10. maja v prijaznem št. Ilju pod Turjakom. Udeležba je bila sicer nekoliko boljše kakor v prejšnjih dveh zborovanjih, a lahko bi bila še povoljnija, posebno z ozirom na majnikov izlet, ki ga je društvo ta dan priredilo. Sicer nas je plašilo vreme že prej ves teden, a baš ta dan nam je »Jupiter pluvius« milostno prizanesel. Tov. predsednik v svojem nagovoru presrčno pozdravlja navzoče izletnike, posebno pa še navzočega gosta, tov. Ciglerja, nadučitelja v št. Florjanu v Doliču, ki je prihitel k nam iz sosednega konjiškega okraja. Nato prečita »Zavezin« dopis, tičoč se onih tvrdk, ki se priporočajo v naročitev šolskih potrebščin.

Glede glavnih šolskih počitnic, trajajočih v tekočem šolskem letu dva meseca, in o času, ki bi se naj določil zanje, so bila mnenja skraja nekoliko različna. Tov. predsednik predvsem poudarja, da niso počitnice uvedene učitelju na ljubo, ampak učencem in ljudstvu, ki je pri nas izvečne kmetiško. Vprašajmo pa našega kmeta, kdaj potrebuje otroke najbolj doma. Vsekakor največ pri spravljanju poljskih pridelkov in posebno pa še za pašo v jeseni v mesecih septembru in oktobru. Predlaga torej, da delujemo vzajemno vsi na to, naj bi se v našem šolskem okraju določile počitnice od 1. septembra do 1. novembra. Tovariš Šalamun meni, da bi bile za nas in učence ugodnejše počitnice o času največje vročine, a ker v tem času kmet ne potrebuje svojih otrok tako nujno kakor v jeseni, se tudi on strinja s predlogom predsednikovim.

Tov. Judnič pa je mnenja, naj bi se glavne šolske počitnice delile v dva roka, sicer 14 dni o Veliki noči, ostalih šest tednov pa naj ostane kakor dosedaj od 15. septembra do 1. novembra za one šole, ki pričnejo šolsko leto o Veliki noči. Podaljšane velikonočne počitnice bi bile ugodnejše za šolske voditelje v svrhu v tem času vršečega se šolskega popisovanja. V debato posežejo tudi drugi društveniki, ki pa so vsi edini v tem, naj se določijo povsod za vse šole našega šolskega okraja enake šolske počitnice. Po daljšem razmotrivanju je bil predsednikov nato glaseči se predlog soglasno sprejet: Vsi šolski voditelji naj vplivajo na krajne šolske svete, oziroma domače učiteljske konference, da se izjavijo za počitnice v prej omenjenem roku, a šolsko leto pa naj se prične za vse šole v našem okraju brez izjeme s 1. novembrom.

Nato da g. predsednik besedo poročevalcu 3. točke dnevnega reda, tov. Šalamunu, ki prečita svoj temeljito sestavljen referat »Kako je poučevati v ljudski šoli računstvo s posebnim ozirom praktičnih zahtev v vsakdanjem življenju?« V začetku svoje razprave omenja gosp. poročevalec mnoge zapreke, med temi omeni tudi naše računic, učne načrte i. dr., ki ovirajo učitelja iz tako obširne snovi, kakor jo zahtevajo učni načrti, podati učencu dovolj trdne podlage v praktičnih zahtevah vsakdanjega življenja. Zato slišimo čestokrat očitania, češ, učenci znajo sicer kaj spretno seštevati, množiti in deliti, a kako jim je rešiti časih najenostavnejši računski primer, za to jim čisto primanjkuje praktične iz-

vežbanosti. V naših računicah se nahaja pač mnogo precej kompliciranih računov, katerih praktična vrednost v življenju pa ima prav malo ali nima večkrat prav nobenega smisla. Ozirati se nam je torej posebno na one račune in uporabne naloge, od katerih vemo, da jih bo učenec v življenju v resnici potreboval bodisi kot rokodelca, obrtnika, kmeta. V mnogih praktičnih primerih razkazuje gosp. poročevalec na šolski deski, kako je učenca dovesti na najlaglji in najpreprostejši način do končnega smotra. Po eno uro trajajočem, jako zanimivem poročilu, se razvije o predmetu živahna debata, v katero zlasti posežejo tov. predsednik, Peitler, Judnič, Rozman, Trobej i. dr. Predsednik poudarja, da nam je poročevalec podal prav izborno sliko praktičnega računanja na podlagi razvijajoče se metode, a vendar ne smemo pri tem popolnoma prezreti tudi formalnega namena v računanju. Poročevalec je žel za svoje predavanje obče priznanje in zahvalo vseh navzočih.

Prihodnje zborovanje se nato določi v mesecu juliju.

Po zborovanju, trajajočem do ene popoldne, se je razvila v Hoferjevi gostilnici kaj živahna zabava. Vrstila se je napitnica za napitnico, izmed katerih naj omenim le oni tov. Vrečku kot dičnemu društvenemu predsedniku in tov. Trobeju kot starosti učiteljstva v našem okraju. Društvu je nanovo pristopil najbližji naš sosed tov. Cigler iz št. Florjana. Živel! Tako je bil ta dan, lahko rečemo, popolnoma naš. Presrčna hvala pa tudi gostoljubni gospe soprogov domačega g. nadučitelja za preprijazen sprejem izletnikov!

M.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 10. maja t. l. pri navadno »dobri« udeležbi. Posebno mnogo tovarišic je bilo navzočih, namreč toliko kolikor je sv. zakramentov. Po navadnem pozdravu predsednikovem se prečitajo dopisi, in sicer: a) tovariš Flerè Pavel odloži tajništvo, ker so baje škodovala njegova poročila o zborovanjih učiteljstvu (1?), b) profesor dr. Bezjak naznanja, da ne more svojega predavanja nadaljevati pri današnjem zborovanju, ampak ga bo pri prihodnjem, ker predava danes pri skupnem zborovanju in izletu ormoškega in ljutomerskega učiteljskega društva, c) okrajno glavarstvo zahteva, kakor vsako leto, drnštveni izkaz, č) okrajni šolski svet ptujski se obrača do društva, naj se izreče glede podaljšanja velikih počitnic. Nato je predaval g. Šorn »Kako se ima ozir jemati na otrokovo individualnost pri pouku in vzgoji?« Delegatom za letošnjo zborovanje v Šoštanju sta izvoljena gosp. Pesek — Naraplje in gdč. Duller — Sv. Vid. Glede velikih počitnic se izreče društvo za čas od 15. julija do 15. septembra. Letos bomo izleteli k Sv. Lovrencu na Drav. polju dne 7. junija. Tovariš Gorup — Polenšak predlaga, naj pristopi društvo učiteljskemu konviktu in naj se izterjajo stari dolgovi (članarine) z odvetnikom. Se ne sprejme. Na veselo snidenje v četrtek, dne 7. junija t. l. pri Sv. Lovrencu na Drav. polju! —nič.

Skupno zborovanje ljutomerskega in ormoškega učiteljskega društva. Dne 10. maja t. l. sta poleteli obe bratski društvi tja v zelene Žerovince k skupnemu zborovanju in majniškemu izletu. Tamkaj sta si podala roko ljutomerski in ormoški tovariš v bratski edinosti in kolegijalni vzajemnosti.

I. Po kratkem oddihu pozdravi predsednik ormošk. učiteljskega društva g. Rajšp zbrane tovariše — nad 50 po številu — z vznesenimi besedami. Opozarja na gibanje v prirodi in navdušuje tudi zborovalce k skupnemu gibanju in združevanju v prid stanovskih interesov. Za njim govori z mladeniško navdušenimi, a krepkimi in jedratimi besedami predsednik ljutom. učiteljskega društva g. Tomažič in kliče: »Maj pridi v naše vrste! Složimo se! Pomladimo se! Vztrajajmo pri skupnem stanovskem delu!«

II. O »razdeljenem in nerazdeljenem pouku« je poročal nadučitelj g. Vauda. Izborna poročila, tuintam jako osoljeno, je bilo sprejeto z odobravanjem. Poznalo se mu je, da je produkt dolgoletne prakse. Izzvalo je mnogo debate. Zbrano učiteljsvo se je v principu izreklo za nerazdeljeni pouk.

III. Nadučitelj g. Rajšp je poročal o »Učiteljevem delovanju izven šole.« Poudarjal je vzvišeno idealno stališče, ki

ga zavzemaj učitelj tudi izven šole; s tega stališča je poročevalec izvajal navodila, po katerih deluj učitelj med ljudstvom. — Velezanimivo je bilo debatiranje po končanem govoru. Dvignil se je v opozicijo idealnemu naziranju učitelj-realist. Bičal je, kako se časih učitelju, ki deluje z nesebičnimi nameni — saj učiteljevo delovanje izven šole skoro drugačno ne more biti — mečejo polena pod noge. Pri takem postopanju ginejo najboljše ideali. Dolgotrajna debata se je zaključila brez končne enotnosti, ki je seveda pri subjektivnem naziranju tega predmeta absolutno nemogoča.

IV. Tekom debate je došel šol. svetnik dr. Bezjak iz Maribora. Predsednik g. Rajšp ga pozdravi v iskrenih besedah in mu čestita k njegovemu imenovanju šolskim svetnikom. — Nato nastopi g. nadzornik sam s predavanjem o »Kernovi teoriji o stavku in njenem pomenu za stavkovo analizo«. S svojim simpatičnim nastopom, polno donečim organom in strokovnjaškimi izvajanjem si je hipoma pridobil zase poslušalstvo, ki je napeto sledilo zanimivemu in praktičnemu predavanju. — O priliki zborovanja je bil izvoljen g. šol. svetnik častnim članom obeh društev.

V. Nato je sledil razgovor o počitnicah. Z ozirom na zaželeno mnenje učiteljstva od strani dež. šol. sveta se izreče to za dobo od 15. julija do 15. sept. — Volijo se delegati za ljutomersko in ormoško učiteljsko društvo k zborovanju »Zaveze« v Šoštanj.

Konec zborovanja je bil ob 1/2. — Sledil je skupni obed pod milim nebom, med pomladnim zelenjem. Čula se je marsikatera navdušena napitnica, Le prehitro je bila ura slovesa, a ločili smo se s klicem: Na snidenje pri skupnem koncertu!

Književnost in umetnost.

Perotninar. I. slovenski ilustrovan mesečnik za umno perotninarstvo s prispevkom za umno rejo vseh malih domačih živali. Urednik in izdajatelj Anton Lehman, Tržič, Gorenjsko. — Tako se imenuje nov strokovni list, ki izhaja prvi dan v mesecu in ki stane na leto 2 K 40 h. — Izmed člankov I. številke omenjamo: »Pomanjkljaji in napake perotninarstva«, »Važnost perotninskega hleva«, »Zgodnja valitev«, »O valjenju sploh«. List prinaša troje podob. Toplo ga priporočamo vsakomur, kdor se bavi s perotninarstvom.

Obrtno računstvo. Spisal H. Podkrajšek. To knjigo je naučno ministrstvo z odlokom z dne 25. aprila 1906, št. 12.548, potrdilo za delovodijske šole, za obrtne nadaljevalne šole, za obrtne strokovne šole in za tečaje za stavbne in umetne obrtnike.

Vestnik.

Korošca ne maramo! S Štajerskega nam pišejo: Zloglasni dr. A. Korošec bi rad šolo in učiteljstvo vtopil v žlici vode. Kdo se še ne spominja nesramnih in neutemeljenih napadov na učiteljski stan, ki jih je prinašal Korošec »Slov. Gospodar« zlasti l. 1900 in 1901? Ta list je namenjen kmetiškem ljudstvu, in namen njegovih napadov na učiteljstvo in šolstvo je, vzeti mu ugled. Naš klic je torej: Proč s Korošcem! Naš kandidat je tovariš nadučitelj Vekoslav Strmšek!

Kako piše „Slovenec“ o učiteljih. Veliki gromovnik Šusteršič je dne 14. t. m. razsajal v Vipavi. Govoril je o oslih, o barabah itd., kakor se spodobi krščanskemu možu. »Slovenec« je napisal o teh finсах dolgo poročilo, kjer govori o učiteljih tako le: »Vse pa je nadkriljeval rejeni gospod nadučitelj Punčuh, ki je v svoji onemogli jezi skakal kakor žoga, ki jo mečejo otroci; njegov tolsti obraz pa se je svetil v vseh mavričnih barvah. Pomagala sta mu učitelja: kozjebradi vipavski in mlečnozobi slapenski Mrcina. Priporočamo te gospode pristojnim oblastem, da jih za njihovo zaslužno delovanje kmalu primerno nagrade; vipavske starše pa opozarjamo, kakšne fine vzgojitelje ima njihova

mladina. Ti poganjači mislijo, da je njihova prva naloga vzdrževati in razširjati gnjili liberalizem. Kmetje si bodo to že zapomnili in povedali poslancem: Takim ljudem naj bi se plače povišale iz davkov ravno tistih ubogih kmečkih ljudi, zoper katere nastopajo in izkušajo po svoje pomagati, da ti ne pridejo do svojih pravic?« — Kakšno ime zasluži list, ki piše v takem tonu? Ali ga ni s primernimi imeni krstil sam Šusteršič?

„Slovenčeva“ sirovost se zrcali v vsi nagoti tudi iz te-le notice: »Koliko se je trudil Jelenc, da bi splezal na lib. lestvici na vrh! Hodil je po liberalnih shodih razbijat, dal se je liberalni stranki imeti za norca, ko je kandidiral v peti kuriji in tako žalostno propadel, povsod je renomiral s svojim liberalizmom in zabavljat čez klerikalce, kar se je dalo. Cel učiteljski stan je kompromitiral s svojo »Zavezo« in nosi odgovornost za kozle, ki jih streljajo po njegovem zgledu liberalni učitelji po deželi, ki so v Jelencu videli svoj sijajni zgled, kako se pride naprej. Oborožen s temi zaslugami, je Jelenc prosil za mesto ravnatelja meščanske šole v Postojni. Pa se je uračunal, kajti vkljub vsemu liberalnemu napenjanju je propadel. Neki postojnski »napredniki« vsled tega pretakajo krokodilove solze v »Narodu« in groze s strašnimi posledicami, a mi Postojnce lahko potolažimo, kajti Jelenc je v Ljubljani eden izmed slabših učiteljev in ni prav nobena nesreča za Postojno, če ni postal tam ravnatelj. Za Jelencu samega in za učiteljstvo sploh pa utegne biti ta dogodek poučen in koristen. Tudi dr. Tavčar je posvetil svojemu Jelencu solzico sožalja in mu zatrjuje, da so štirje člani deželnega šol. sveta glasovali zanj. Mi ne vemo, koliko je na tem resnice, ker nam uradne tajnosti c. kr. deželnega šolskega sveta niso tako znane, kakor dr. Tavčarju, vendar dvomimo, da bi ta dokaz liberalne impotence Jelencu posebno potolažil. Torej odslej, Jelenc et consortes — pamet!« — Kakšen učitelj je Jelenc, o tem imajo sodbo šolske oblasti, ne pa idijoti, ki se zbirajo okrog klerikalnega časopisja! Ti ne znajo nič drugega, nego denuncirati in krasti čast poštenemu, vestnemu in izbornemu učitelju! Sram jih bodi! Jelenc je res sijajen zgled vzornega in nesebičnega učitelja, ki se izpostavlja za pravice svojega stanu. Zato ga »Slovenčeve« sirovosti ne morejo žaliti, ker zbujejo samo zaničevanje. Kako mislimo o Jelencu, mu bomo že povedali v Šoštanju. Tja naj pride umazani pisun, če hoče videti, kako ceni učiteljstvo svoje može!

V koncertu „Glasbene Matice“, ki se je vršil predzadnjo soboto v Ljubljani, so izvajali tudi našega tovariša E. Adamiča moški zbor »Franica«. Lepa skladba je izredno ugajala, kakor pišeta »Slovenski Narod« in »Laibacher Zeitung«. »Slovenec« je pa to skladbo v svoji »strokovni« oceni popolnoma prezrl zato, ker jo je napisal učitelj. Vkljub temu ne izgube Adamičeve skladbe prav nič na svoji umetniški vrednosti. Zapisali smo te vrstice samo zategadelj, da dokažemo verodostojnost in objektivnost »Slovenčevih« pismarjev!

Meščanska šola v Postojni. Ker smo glede imenovanja ravnatelja tej šoli v zadnji številki prijavi dve notici iz »Slov. Naroda«, priobčujemo resnici na ljubo danes še tretjo vest, objavljeno v 113. številki istega lista: »V pone-deljkovo številko »Slov. Naroda« je nekdo vtihotapil notico o imenovanju ravnatelja na meščanski šoli v Postojni prav tako, kakor zleže kukavica svoja jajca v tuja gnezda. Notica je nele neumestna, ona je tudi od kraja do konca neresnična. Namen notice je za vsakega, ki naše razmere pozna, prozoren. Postojna ni ne ogorčena in tudi ne razburjena; ravno nasprotno je res. Zadovoljni smo, da smo po preteku petih let dospeli tako daleč, da je dobila naša meščanska šola svojega ravnatelja. Postojnčani smo si želeli vzorne meščanske šole, ki bi naj jo vodil mož strokovnjak, ki bi imel vse potrebne sposobnosti in ki bi pridobil novi šoli ugled in veljavo. Želeli smo si tudi, da bodi novoimenovani ravnatelj istega političnega mišljenja kakor ogromna večina postojnskega prebivalstva, kar je čisto naravno. Ko smo dobili zagotovilo, da prideta v poštev le prosilca gg. Jelenc in Brinar, smo mirno pričakovali imenovanja, ker smo

dobro vedeli, da sta oba izborna usposobljena za to mesto. Ni tedaj pošteno, ako izkuša pisec dotične notice v imenu postojnskih merodajnih krogov varati javnost in tudi lepo ni, da si na tako nekvalifikovan način tolaži svoje razburjene živce, četudi mu radi priznamo, da je to storil v trenutku, ko ga je novica o imenovanju ravnatelja — kakor sam pravi — »zadela, kakor strela iz jasnega neba«. Ker sta torej oba prosilca in tekmeča naprednega mišljenja, moža poštenjaka, zato je skrajno smešno, če razburjeni pisec svojo neslano notico s »klerikalnim duhom« vonjavi. Postojnčani odločno protestujemo, da se naše pošteno ime zlorablja v take nizkotne namene. Vse, kar je prav.«

Iz Slovenskih goric nam pišejo: V št. 49. »Domo-vine« piše g. A. Ogorelec o kmetijskem pouku v ljudski šoli, opisujoč svoje delovanje oziroma uspehe. Dasi smo v marsičem drugega mnenja, mu ne bomo tu ugovarjali. A nikakor pa ne odobravamo, da se prilizuje nadzorniku, rekoč: »Po nobenem šolskem nadzorniku na Spod. Štajerskem se še ni toliko udrihalo v časnikih kakor po Dreflaku. Vendar pa še tudi ni nobeden drugi nadzornik na Slovenskem toliko storil za povzdigo kmetijskega pouka in uresničenja kmetijskega tečaja kakor ta. Vnet za dobro stvar ni pred ponehal, dokler ni sposloval podpore za učila in remuneracije učiteljem«. G. Ogorelec pravi, da se je udrihalo po Dreflaku, hoče torej nekako namigniti, da se mu je krivica godila v časopisih. Kateri značajen, odkritosrčen, kolegijalen šolnik more odobravati prejšnje postopanje Dreflakovo napram učiteljem in učencem v šoli ter njegovo tiransko obnašanje pri uradnih skupščinah?! Jadikovanja in ogorčenja učiteljev ljutomerskega in drugih okrajev proti imenovanemu nadzorniku g. Ogorelec torej ne odobrava, ker je bil menda z njim prijazen. »Udrihanje« je bila le stanovska obramba, in to obrambo bi moral odobravati tudi tisti, komur se ni krivica godila. Tudi »Zaveza« se je potegnila za učiteljstvo! Ta obramba je koristila učiteljstvu in morda tudi nadzorniku Dreflaku, zakaj postal je res drugačen nego je bil. Da je postal zaradi javnih pritožb in obupnih klicev boljši, to ni za njega sramotilno, ampak častno. In ravno zaradi tega ga sedaj puščamo pri miru, dasi bi še imeli marsikaj povedati. Da pa g. Ogorelec s svojo opazko hoče dati nekako brco g. Dreflaku podrejenemu učiteljstvu, to ni lepo! Čast, komur čast! Ako je g. Dreflak storil mnogo za povzdigo kmetijskega pouka, to bi bil gotovo lahko omenil, to bi bilo umestno, zakaj zasluge mora priznati odkritosrčen mož tudi svojemu nasprotniku. Opazka, da še ni nobeden drugi nadzornik na »Slovenskem« toliko storil za povzdigo kmetijskega pouka, se nam zdi nekoliko pretirana ter tudi za druge nadzornike razžaljiva. Morebiti je o tem kaj znano učiteljstvu v drugih okrajih Spod. Štajerja oziroma na Kranjskem in Primorskem.

Iz seje c. kr. okr. šolskega sveta v Postojni dne 30. aprila 1906. Izza zadnje seje kurentnim potom rešene vloge se vzamejo v znanje. Urnik šole v Dolenji vasi se potrudi. Reši se več prošenj za olajšavo glede šol. pohoda. Sestavita se ternopredloga za izpraznjeni učni mesti v Postojni in Trnovem. Prošnji dveh učiteljev za denarno podporo se priporočilno predložita c. kr. dež. šolskemu svetu v ugodno rešitev. Z ozirom na določbe novega šol. in učnega reda se na poziv c. kr. dež. šol. sveta sklene, da naj velike počitnice na šolah v postojnskem okraju trajajo od 16. julija do 16. septembra. Sklep nekega krajnega šol. sveta, da bi se prepustil neki prostor v šol. posloju mlekarji za hladilnik, se razveljavi ter se mu da tozadevna pojasnila. Končno se stavi v neki disciplinarni zadevi c. kr. dež. šol. svet predlog.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Gorici so napravile sposobljenostni izpit za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom gospodične Irma Bostjančič, Ljudmila Kappus pl. Pichelstain, Julija pl. Kleinmayer, Marija Lindtner, Otilija Strel in gospod Franc Tušak, s slovenskim učnim jezikom ter iz nemščine kot predmet gospodična Estera Bizjak.

II. mednarodni kongres za šolsko zdravstvo se vrši od 5. do 10. avgusta 1907. l. v Londonu.

Iz seje ožjega c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico 11. maja 1906. — Uradna poročila: V c. kr. za-logi šolskih knjig je izšlo delo: »Das Reichsvolksschulgesetz samt den wichtigsten Durchführungs-Vorschriften einschließ-lich der definitiven Schul- und Unterrichtsordnung für allge-meine Volksschulen und für Bürgerschulen. Mit vergleichenden Anmerkungen für der praktischen Schuldienst. Zweite mit einem Sachregister versehene Auflage. Preis 70 h. (Wien, I., Schwarzenbergstraße 5.) — Sklep: Ko izide slovenski tekst, se naroči šolam in krajnim šolskim svetom. — Izšel je lek-sikon primorskih občin v slov. jeziku. Cena: 12 K. Uradi ga dobe za 9 K 60 h. — C. kr. dež. šol. svet je vzel na znanje operat o okr. učit. skupščini l. 1905 in rešil poročilo o stanju šolstva v l. 1904/5. — Priporočajo se izleti z učenci. Telovadbi naj se obrača večja pozornost. C. kr. dež. šol. svet je sklenil, naj se šola v Solkanu razširi v štirirazrednico in ona na Vrtojbi v trirazrednico. C. kr. okr. šol. svet je sklenil: Letošnje velike počitnice bodo od 1. jul. do 31. avg. Ena učiteljica žen. roč. del dobi na svojo prošnjo polme-sečni dopust, da se pripravi na izpit iz žen. roč. del. Na mesto pokojne učiteljice Mozetičeve pride začasno v Prvačino gdčna. Ester Bizjak in mesto se razpiše. Gdčna. Ana Luk-man, učiteljica v Št. Ferjanu, stopi v pokoj 31. jun. t. l. in na njeno mesto pride začasno gdčna. Alojzija Šurm. Mesto se razpiše. Šoli v Ajdovščini se podele nekateri učni pripo-močki. Nakazalo se je izplačilo računov za poprave v Ro-činju, Sovodnjah in Opatjem selu. Prošnji za poprave na Gra-dišču in Banjšicah sta se odstopili v rešitev pomnoženega okr. šol. sveta. Zavrnila se je pritožba nekega očeta ušive učenke, ki je bila ločena od drugih, in sklenilo, da c. kr. okr. šol. svet nima povoda, postopati proti dotični učni osebi. Pri tej priliki se je zopet pokazalo, kakšne tovariše soodgojitelje ima učiteljstvo v nekaterih mladih katehetih. — Prošnja, naj bi se nadučiteljevo stanovanje v Ločniku porabilo za občinsko pisarnico in gospodu nadučitelju na-kazala stanarina, se je oddala v rešitev pomn. c. kr. okr. šol. svetu.

Šola v Št. Jakobu na Koroškem. Za šolo v Št. Ja-kobu na Koroškem je nabranih nekaj nad pettisoč kron. Izmed slovenskih dežel je darovala največ Koroška (4268 K), najmanj Primorsko (123 K).

Razgled po šolskem svetu.

— **Vsesrbski učiteljski kongres** je sklican na dan 19. avgusta v Belgrad. Na kongres so povabljeni učitelji iz vseh srbskih krajev. Ob tej priliki se bo slavila tudi 25letnica »Srbskega učiteljskega društva«.

— **Negovanje zob v šoli.** Negovanje zob šolske mla-dine si pridobiva vedno večjo pozornost; med mnogimi mesti, ki so v zadnjem času otvorila mestne šolskozobne klinike, se odlikuje posebno Mülhausen na Elzaškem zaradi velikih sredstev, katere je uporabilo in določilo v to svrhu. V tem mestu je dovolil mestni zastop znatno vsoto 13.000 mark v ta namen. Za kliniko se je uporabilo nekdanjo šolo. Zdravljenje zob šolskih otrok je prevzel od mesta nalašč za to sprejeti izurjen zobozdravnik. — Kako so prepričane celo male občine, ki nimajo takih sredstev, o važnosti zgodnjega negovanja zob, dokazuje notica iz Langenthala v Švici. Ob-čina si priskrbi za prikladno negovanje zob potrebne stvari v veliki meri in razdeljuje potom učitelja namenjene stvari v šoli imovitejšim učencem za ono ceno, za katero si je občina sama nabavila predmete, ubogim učencem pa brezplačno. Seveda je to le prva pomoč, zakaj vsako mesto, vsaka ob-čina bi morala stremiti po tem, da omogočuje zraven ne-govanja zob tudi zdravljenje slabih, piškavih in bolnih zob, in sicer vse to v interesu ljudskega zdravja. — Pravilno ne-govanje zob v ljudskih šolah je uvedlo mesto Ulm.

— **K vprašanju šolskih zobozdravnikov.** Dunajska zdravniška zbornica je sklenila, da predloži ministrstvu za uk in bogočastje vloge, v kateri se zahteva, da se preiskuje zobovje mladine potom šolskih zobozdravnikov edino le v šoli.

Belokranjsko učit. društvo ima v Črnomlju v četrtek, 31. maja t. l. ob 1. uri zborovanje. Vzpored: 1. Nagovor predsednikov. 2. Nerazdeljen dopoldanski pouk, (Fr. Šetina). 3. Tvoritev stavkov na podlagi slik za nazorni nauk, (M. Dolenc). 4. Nazorni nauk »Travnik« na podlagi Janskega stenske podobe št. 11. (L. Bukovic). 5. Volitev delegatov za »Zavezino« zborovanje. 6. Društvene zadeve. — Vsako šol. vodstvo blagovoli takoj povprašati ondotno p. n. učiteljstvo, da se izrazi, kdo je član, odnosno ako noče biti član društva.

Odbor.

Naročajte samo pri tiskarnah, ki objavljajo oglase v našem listu. — Pri naročilih se sklicujte na oglase našega lista!

Listnica uredništva.

Prejeli smo in objavljamo: Uredništvu »Učiteljskega Tovariša« z vljudno prošnjo, da blagovoli v prihodnji številki »Učit. Tovariša« objaviti nastopno:

Častno priznanje in zahvalo

je izreklo »Slovensko učiteljsko društvo za koprski okraj« v svojem občnem zboru dne 10. t. m. soglasno vrlemu »Tovarišu« na izbornem in možatem zastopanju učiteljskih interesov vobče ter onih istrskega učiteljstva še posebej z objavljanjem prevažnih sestavkov in dopisov, tiščočih se kršenja zakonov v Istri in drugih krivic, ki jih proti učiteljstvu sistematično vrše c. kr. šolske oblasti in drugi merodajni činitelji.

Obveščujoča Vas o zgornjem sklepu, beleživa s tovariškim pozdravom in odličnim spoštovanjem

za »Slovensko učit. društvo za koprski okraj«, dne 10. maja 1906.

Miroslav Anžlovar, predsednik

Fr. Venturini, tajnik.

Peta teza, ki jo je predlagal g. dr. Ilešič na shodu na Dunaju, se glasi pravilno: »Nobenega učnega predmeta načeloma ni smatrati sredstvom za priučenje drugega jezika; vsak predmet je marveč samemu sebi namen.« — Prihodnja številka našega lista izide zaradi »Zavezinega« zborovanja že v četrtek, dne 31. t. m. — Zaradi obilice gradiva smo morali več stvari odložiti do prihodnjic.

Prijateljem slovenske mladine, šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom priporočamo:

- „Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.
- „Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.
- „Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.
- „Zvonček“, VI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.
- „Zvonček“, I. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.
- „Zvonček“, II. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.

Upravništvo „Zvončka“,
v Ljubljani, Rimska cesta 7.

Upravništvo „Zvončka“

proda več lepih

klišeejev po nizki
ceni.

Upravništvo „ZVONČKA“

Ljubljana, Rimska cesta št. 7.

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu

ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-novejših predpisih priporoča tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Jubilejska samopomoč.

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice. Za sprejem se je oglašiti pri načelniku (zdaj nadučitelj Franc Ks. Trošt na Igu pod Ljubljano.)

V društvo se sprejemajo le oni ki še niso nad 45 let stari.

Pristopnina se ravna po starostnih letih, in sicer od 20 do 25 let 2 K 50 v, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K; od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj in 1 K vpisnine. Letno se plača za rezervni fond 2 K.

Po društvenikovi smrti izplača načelnikstvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po dve kroni, kolikor je društvenikov. Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po dve kroni za nadaljni slučaj smrti. Konec leta 1905 je bilo pri društvu 200 članov.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—1/2 7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4 3/2%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljatvi 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsaki 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sic. 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 K
B	» 18 » » » 17 » » 6 » — » 18. » 3 » 56 »
C	» 24 » » » 23 » » 4 » 50 » 24. » 4 » — »
D	» 38 » » » 37 » » 3 » — » 38. » — » 66 »
E	» 46 » » » 45 » » 2 » 50 » 46. » 1 » 81 »
F	» 60 » » » 59 » » 2 » — » 60. » — » 70 »
G	» 70 » » » 69 » » 1 » 75 » 70. » 1 » 42 »
H	» 85 » » » 84 » » 1 » 50 » 85. » 1 » 26 »

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.